

KLÓFIZETÉSI ÁR:

Képes ávre 6 ft.
Fél ávre 3 ft.
Negyed ávre 1 ft 50 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.

Clófizetési campan a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Clófizetési pénsek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

A lap szellemi részére a nyilatkozó
vonatkozó minden közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Hirdetések: Ma: 6t későbbi polttery
5 kr. — Nagyobb és többhazori hírdet-
ések jutányosan csökkenthetők.

Bélyeg minden bejelentésnél 30 kr.

NYILATKOZÁSOK: 20 kr.

MÁRCZIUS 15.

Szabadság, egyenlőség, testvériség örökemlék napja, te! Mely méltó szavakkal üdvözlőjeleket, mit mondjak még rólad szépet, magasztosat, mit el nem mondtak volna már négy évvel ezelő óta? Avagy nem szebb, magasztosabb vagy-e magad, mint a halvány, gyöngye szó! Nincs fényesebb lap nemzetünk történelmében, mint a melyen te írva tűnölölölöl: nincs szebb érzés a magyar szívekben drága emlékednél; és nincs kücsökünk nagyobb, mint a mit tőled nyerünk!

Te, meghozván a saját szabadságát, leverte a szellem bilincseit — s ki tagadná, hogy ez emelt bennünket a mévelt népek közé! Te visszaadtad a nemzetnek hatalmát, hogy önmaga legyen ur honja felett; a törvényt egyformán törvénynyé tette mindennek, ki e hazában él. Te megszűntetted ama szégyenteljes viszonyt, mely úr és jobbágy közt majd ezred év óta fennállt. Te egyesítetted a két magyar hazát s védelmét saját kezükbe tette le. És mondjam-e még a többit!

Elég, hogy nehezként találta végre a nép a századokon keresztül hordott rabját s óriásként emelkedik a zsarnokság fölé. Fölkelt az eszme mély sirjából, eltekintett a népek milliói fölött s eltöltte a szíveket önmagával, és a francziá volt első, ki merész, bár borzalmas tetteivel lángra lobbantotta a szabadság hamvadó szikráját és megrendítette a zsarnokok szívét.

És folyt vér, a zsarnokok vére és porri égette a büszke trónokat; és folyt vér, a szabadság bajnokainak vére és megtermékenyítette az édes anyaföldet.

Csak hazánk maradt volna e percekben nyugodt? Csak e drága hon tűrhette volna még soká a béklyót erős kezén, a szégyenpírt fonséges arcán! Csak itt, hol szabadságot zeng minden madár, hol szabadságról regél az „arany kalászszalet ékes rónaság“, hol a hármias bérc bus vadonjai szabadon tekintenek lótkart fejökkel a magas égre, hol minden göröngy szá-

badságot ontott vértől van áztatva: csak itt tudott volna némán vesztelni az eszme; csak itt törté volna a nép százados bilincseit, százados gyalázatát; csak itt késték volna az ajkák a szabadságot zengeni!

Nem! A megelőző negyedszáz év hazafias törekvései sikerre vezettek végre és az 1848. márczius 15-én fölírult a nap, melyen valóban „százados mulasztást visszafóltott egy hatalmas óra.“

A nemzet kibékült e napon fejével, ki minden ellenségével a hon földjén s azon kívül. A szabadságból egyenlően és testvériesen adott részt mindenkinek, vallás, faj és osztálykülönbség nélkül. S nem volt elég, hogy ez áldást saját földje fölött terjessze ki alkotmányt szerzett a szomszédos nemzeteknek, hogy a köz-örömben testvériesen ölekezzenek! Mily dicső, mily magasztos ez csak gondolatlank!

Azért állunk hit ánnepet e napon most negyvenegy év múlva is, mert eszményeire gondolva magasztosulni érezzük szívünket, általa a hitának s kegyeletnek ama nagyok iránt, kik e dús kücsöket a nemzetnek megszerezni segítének. És e nap emléke reménnyel töltheti el szívünket, szép reménnyel e nemzet jövője felől.

Az a hon, melynek népe a szabadságot annyit fáradozott, annyit küzdött; mely ezer év viharai között oly erősen megállott, miként a szirt; a nép, melyet „a vad tatár Khán Xerxesi táborá“ s „Mohamednek napkeletet leverő hatalma“ a pártusák daczára sem bírt lerontani; az a hon, az a nép nem veszhet el most, midőn a szép összetartás oly erőssé teszi; hanem élni fog szabadon, jólétben, szeretve és irigylve mégis más népek által!

Mert míg ki nem hal szívünkben a honszeretet, míg a megdicsőült nagyok iránt a hálás kegyelet tölti el valóinkat: erők leszünk addig, habár az idők végéig áll hazánk!

Erre törekedjünk a magunk erején s erre segítsen minket a magyarok Istene!!!

Gróf Zichy Ferencz főtárnokmester ünneplése.

Balassa-Gyarmat város polgársága folyó márczius hó 7-én kegyelettel róta le a haládoó egyrészét azon jeles férfi irányában, kinek a város megalapítása óta legtöbbet tartozik.

Megragadva ugyanis az alkalmat, midőn a senior gróf úr Budapestről márczius 6-án seniorialis székelyre

Zsélybe, s onnan másnap városunkba érkezett, a lapunk előző számaiban már említett küldöttség, a városi képviselőtestület összes tagjaival sietett felkeresni Ő Excellenciáját s átnyújtani neki a város közönségének hűle feliratát.

A küldöttséget ügybuzgó főbíránk Reményi Károly úr vezelte.

A senior gróf úr Balassa-Gyarmaton alispánunk, Scitovszky János úr ó naga vendége lévén, a küldöttség itt kereste fel őt. A fogadtatás igen szíves volt. Magyarország főtárnokmestere, ki oly magas diplomáciai küldetéseket sikeresen töltött be, módorában, igen természetesen, hogy leereszkedő, igénytelen s megnyerően nyájás. A küldöttség vezetője, főbíránk a következő beszéddel üdvözölte Ő Excellenciáját:

Nagyméltóságú Senior Gróf Úr! Kegyetlen Urunk!

Balassa-Gyarmat város képviselőtestülete és előjárósága f. évi február hó 5-én tartott közgyűlésében közélettelvén a tagozatási perre vonatkozó kir. Curiai 139—1888. sz. ítélet, melynek egyik údvós intézkedése szerint az ugynevezett censuális szellemek kivétel nélkül urbírti természetűeknek lettek végérvényesen megállapítva s megévén azt is, hogy ezen — városunk 507 házbirokosára nézve létkérdést képező úgy ily szerencsés megoldása első sorban és főleg Nagyméltóságod több mint jókárú, valóságos atyai gondoskodása és fáradságát tulajdonítandó: közlekedéssel elhatározták:

1-ór miszerint Excellenciának ezen atyai jósága és buzgó tevékenységéről a város közönségének legáltalánosabb közszólaltatolnacsoljuk;

2-ór tekintve, hogy a por ily szerencsés bevégezése

Balassa-Gyarmat város történelmében korszakot alkotó tényl képez: ennek örök emlékeztetőül tehát mely tiszteltetlek felkérjük Nagyméltóságodat, miszerint becses arczképe lefestését városunk tanácssterne részére megengedni kegyelmedjék, hogy a késő utókori is áldólag tekintessen a város igazi jövőjének hasznosására.

Mert — és ezt a történeti igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy noha teljesen jogos volt az ugynevezett censuálisnak keresete, de a hosszú per folyamata alatt, hibás procedura következtében már-már veszendő lón e jogos kereset, s csakis oly közlekményű férfi, mint Excellenciád, szavakát latbatatése menthette meg és vírhatta ki, — ugyszólván az utolsó órában — azon 507 családfenntartó polgártársunk részére az igazságot.

Hogy pedig Nagyméltóságod nevesak az időtől kezdve, mióta Isten kedvő, kegyelméből a gróf Zichy család diványi senioratusi uradalmanak bírlokosa, de korábbi években is, mondhatjuk 1861 óta e censuális peres ügyet illetőleg városunk irányában, néhai boldogult Lipót fővel együtt, atyai jóindulattal viseltetett: az iránt fényes bizonyítékot nyújt nekünk a Nógrád vármegye levéltárában 1273—1861. szám alatt őrzött alapítólevél.

S épen ez képezi ráunk nézve legbecsesebb zálogát annak, valaminthogy hó körösünkkel is abban foglalkoztunk össze, miszerint Nagyméltóságod a mi törekvő, de valójában szegény városunkat, mely a volt földes uraság jóindulatára mindenkor utalva van, a jövőben

TÁRCZA.

Baloghy Dezső népdalaiból.

Húty urri dal.

Ha dicsekszik a szülő
A szülő:
„Három meter a kontó,
A kontó:
„Kifáctem majda fegy:
Tudja mikor hó less nagy:
Borjuzadó pütkén
Érti ken?!”
Ha kiváncsi Benedek,
Benedek:
„Pénzt mikor adom meg,
Adom meg?”
„Felit majd ha meghalok!
Felit ha feltámadok!
Megadom én Benedek
Benedek?!”

Jaj be nagy, mély sir van ácsa...

Jaj be nagy, mély sir van ácsa,
Ott a temető árkába!
Valjon kit temettek bele?
Van e kőnyű szemfedele?
A börtönben egy bús rab volt
Mindnyájánál jámborabb volt.
Galamb ózra vált a haja
Imádság a bus sohaja...

Az rakta le gyarló csontját.
Egyver mellett rabok hozták.
Temetőből temetőbe.
Sirattalan feledőbe...

Gyarmati börtön tetején.

Gyarmati börtön tetején,
Be sok varju ul feketén!
A hány varju busul a fedelén,
Hej! anyi rab szenved a fenekén.
Kérdestem a börtönmeztől,
Nagy fekete könyvből diktált:
„Mikor az a varju mind galamb lesz,
Akkor Dóla Gyula is szabad lesz...”

Frideczky Lajos emlékönyvébe.

E rövid életnek szíjját tengeri mórda
Meghánnyák a hajót, a mely a joggal usz.
Jelképként e hajón az igazság kardos alakja.
Törve kötött szeméin, mért itéltet.
Fenn lebeg a Tricolor, megszenteltet honi jelvény!
Megfelelő a hajós népek a jelölme.
A bator kormányos irányt tart a kikötőnek,
Vár pihenőt, a toher sálya alatt kimerült.
Partra kiszállásnál így szól há kőnyezetőnek,
Mellyel a hullámok tengeren átozot.
„Nappalaim hivatal vezetés körül lefotottak,
Töltelek elbucorom: bi nyugolamba korom.”
Ily nemű feladatok a kedélyeket elkomorítván
Annak borderejét éri a társakébel.

„Tért engedek kérdik, s nem dicsőlen e testület ácsa
Hol mindig tartad nyitva baráti szíved?
Hol munkasságod tágas mezejére akadál,
És alkalmaztat tiszta jogerődet,
Melybe a mérséklet híven ószagult az eréllyel;
Bírád hirdetik ezt: a felek és kőtelek.
Már fiatal korodát szentelén a közügyeknek
Főjegyzői jeles tollad emelte hírel,
Majd az ezer nyolczás és negyven nyolczadik évi
Képviselővel ment haza szerre neved.
Szinte személyesben tisztelt meggyén az Alispán,
Minthogy Nógrádnak bölcs vezetője váll.
S jött-e acsér nyilván kőnyűvel? hogy nagy befolyással
Volt a közügyre soká szellemi s testi erőd?
Bár irigyd lehet is, de sok érdemed el nem enyészhet,
Mert tövises pályád volt a komoly joguton.
Tett fáradságod keblebe találja jutalmát,
Öntadot nyugtat, nyújtra a lelki vigaszt.
Törvényesbí hajók törzs ősei fogynak egyenkint,
És ez a természet rendje sajnos szerint.
Mindennek van vége, minnek volt kezdete egykor.
Nincs ma mi volt tegnap, s eliet így a jövő.
Elváltván elhagyaz minket, kik a harcába követünk,
Áldásunk mellett, manjon a béke veled.
Vidd a tisztelget mint szent emléket e helyről.
És a magányba kísér Téged a kőbecsölés.”
Im: mind az, mit imént szívből mondtam a hajós nép
Kéblükbe táplált érelletünkkel egyes,
S óhajtuk, hogy e törvényesbí volt Elődök éljen!
Ur Istent kérvén, tartan Frideczky Lajos!!!

(Költesényi János.

is nagyhatalú kegyes pártfogásába venni méltóztassék; viszont buzgó lörcvésként levén ezen pártfogásra reszünkkel meltek lenni.

A jószágok Ez adása szálljon Nagyméltóságod és egész főúr családja s becses család tartása még drága Hazánk, továbbá szép nagy családja és árusimk javára az emberi kor legvégéig határozzák!

A jeles beszédet többhelyről, végre pedig a küldöttség szívből jött lelkes eljenzése kísérte; — mire O Excellenciája szívjóságot tanúsító hosszabb beszédben válaszolt, kifejezve mindenekelőtt köszönetét a megfizeteltes iránt; az erdem nagyrészt azonban magyarai birosagatukra haritani kívánja, mely birosagok ezen felszárad óta huzódó tagosítási pert — az újabb felvétel után, másfél év alatt, minden formon, az igazságunk megfellelőleg, s úgy a várost mint az ő általa képviselt uradalma teljesen megújultatolg befejezte.

Kiválvanitotta egyszerűsége azt is, hogy azok részére, akik időközben cunst fellelt, nemcsak az illeti számbeli határozata értelmeben, de teljes kárpottal fog nyglatni.

Megszárvén pedig — ugymond — e per befejeztével és egyéb törvényi intézkedések által a volt földes uraság s Balassa-Gyarmat város között minden anyagi összeköttetés, fennmaradt azonban egy és az: az erkölcsi kapcsol, melytől élle fogylatig mindenkor a legkészségessebben apolm fog, s mely magával hozza, hogy ő, mint erősebb fél a felje nyújtolt gyöngyök kezét tanogatólag fogadjal.

Kiváló menzelgazdasági értekel rámutatolt továbbá O Excellenciája arra, hogy a per szerencsés kimenete folytán elűlvén a város nagyvöbnszt kisiparos polgári feje felett lebegett Danokles karja, most már ok is nyugodt lelekkel láthatna; munkáik után.

Önkényt érthető, hogy O Excellenciájának fentebb vázolt nyilatkozatait a küldöttség örömmel és zájoss eljenzéssel fogadta; s azután kezét fogva a város főbirájával a küldöttség minden tagját bemutatatta magának.

Arézképére nézve pedig megjegyezte a bíró urnak, miszerint arról vele lesz alkalma külön beszélni.

Hirapirai kötelességünknek tartjuk meg megjegyezni, hogy a városhaza, továbbá az ő Excia kegyuragsa alatt álló kott, templom tornya nemzeti színi lohogókkal volt tiszteletére álltala egész ideje alatt feldisztatve.

A városi küldöttség tiszteletét követőleg a helybeli önk. tüzoltóegylet tisztikára, Schult Lajos főparancsnok vezetés alatt szintén tisztelettel a senior gróf úr ő nmlánál, megköszönvén az illepusztai tűz alkalmból az egylet pénzára javára lett 100 frtnyi adományát és kikérvén a senior gróf úr további támogatását.

Délben kísértetve a városházára ment O Excellenciája s több mint fél óráig a bíró úr hivatalos szóhajában nagy érdeklődéssel értekezett a város közügyeiről.

Az alásipn úr pedig, kinek Balassa-Gyarmaton O Excellenciája vendége volt, tiszteletre számbeli körü fenyess ebédet adott. A kegyelmes úr 4 napi itt időzése után, mely időt uradalma állapotainak megtekintésére is felhasználta, a legjobb benyomással távozott megvinkből márczius hó 9-én Budapestre.

Isten hozza itt minél előbb ismét vissza körünkbe!

Nógrádvármegye közigazgatási bizottságának félévi jelentése.

(Folytatás.)

A gümási és gondnokási ügyeket illetően.

A vármegyei árvészki ügyforgalmi és tevékenységi kimutatását II. a losonezi árvészki II a alatt mellékelte a kimutatásokban kijelölt eredmények, az előző időszakokban kitüntetett eredményekhez képest kielegítőnek mondhatók.

Az árvádugyek másodfokú elintézésére hivatott felebbeszi küldöttség által a lefolyt félévben 30 ügy tárgyalatott s nyert elintézt, és pedig 10 esetben az első fokú végzés helyben hagyásával, 3 esetben részbeni módosítással, 2 esetben feloldó határozattal, 15 esetben pedig egyéb intézkedéssel.

A pénzügyminisztérium ügykört

illető kimutatásokat A. B. C. alatt mellékeljük és kitéjtjük, hogy az 1888. év végéig az előző évekhez képest 135918 forinttal több folyt be, mely keztöröbbsi eredmény az adóhatárak erélyesebb behajtásában leri nagyarázatát.

A vallási és közokt. minisztérium ügykört

illető 188—88. tanévi szabályos kimutatást III. alatt mellékelve ftszteleljesen jelenthetjük, hogy a közelebbi mult 1887—88. tanévben úgy a tanköteles mint az iskolába járó gyermekek számánál ezek előző évi számát tekintve, igen kevés változás van, mert a tanköteleseknek csak 169, az iskolába járóknak pedig 140 többlet mutatkozik, a népiskolák száma most is annyi 312 mint előbbi években volt, de Losonczon keletkezett ez év elején egy alsó fokú kereskedelmi iskola, melyben 21 tanuló nyert hivatalosnak megfelelő oktatást, s ezzel tanulmányi száma egyel növekedett. A tanítás eredménye a tanulóknak minősége szerint nagyon változó ugyan de fokozatos előhaladása mutat, s e tekintetben az állami és közösi jellegű, úgy a nagyobb közösköbbsi hitfelekészti iskolák is jó példával nemek el s ennek következtében a kisebb közösköbbsi népiskolák közöttlen hatóságai nagyrésztben elismerése mello büszkeséggel tanúsítanak; ebből folyólag valamin általában a törvény által előírt minden tanfolyam, úgy különösen a magyar nyelvnek nem magyar ajku iskolákban tanulásban is jó eredmény tapasztalható. Az iskolai építélnél közösköbbsi szempontból tartott orvosi szemlek alkalmból észlelt hiányok pótlására minden felmerült esetben sikeres intézkedés fellelt. A tanítók ellen, s ezek járandóságának ki nem szolgáltatása miatt előtünk két esetben kivál több panasz nem fordult elő a bizottságnakhoz

kir. tanfelügyelőnk által feltételezések annak idején mind elintézték, és tanügyük melege fennakadást semmi tekintetben sem szenvedett; mind fogva tanügyünk jelen állapota azon rományra jogosít, hogy a nepoktatási törvény magasztos céljának elérésére irányzott törekéseink sikeresebb lesznek.

(Folytatás következik.)

A balassa-gyarmati önk. tüzoltó egylet közgyűlése.

A b-gyarmati önk. tüzoltó egylet márcz. hó 3-án tartta évi rendes közgyűlést. Mely alkalommal Kövy Tivadar önk. szék elfoglalta, lazító s az egylet életben serényen kitartó működő tagoknak köszönetet tölmacsolt szavak kíséretében a gyűlést megnyitotta és a jegyzőkönyv hitelesítők kijelzése után felkéri Wagner István titkár az évi jelentés felolvasására.

A Wagner István egyleti titkár lelkes hangon írt buzító jelentéséből melyet, sajnos terítány miatt egész terjedelmében nem közölhetünk, kiemelhetjük, hogy a pártoló tagok száma a 3 tiszteletbeli parancsnokkal 129, a működőké leszámítva az elhalt egyet, az elavozott 9-et a kilépelt 10-et, a kizárt 3-at, de hozzá adva a belépelt 3-at: 97, az egyetül alapítók az egy alapító disztaggal 40, azaz mindnyire rendű tagok száma 266.

A működő tagok közül 12 szolgálati évet túlhaladt van 12, 11-évet, 3, 10-ét 5, 9-ét 7, 8-at 4, 7-et —, 6-ot 1, 5-öt 3, 4-et 28, 3-at 7, 2-öt 14, egyet 9 s egy even alul 3.

Egyleti belletünkre vonatkozólag: beérkezett 145 ügy drb, tehát 52-vel több mint az előző érben. Az ügy drbok mind elintézt nyertek.

Tartottunk egy közgyűlést, 4 választmányi, 19 rendes és 6 rendkívüli tiszti ülést.

E gyűlés illetégek között főbb határozatai következők: Jelenül: 1-ször Bassi Jeromos velenzei tüzoltó főparancsnok a fümri országos tüzoltó gyűlés alkalmával Velenzebe rándult bajtársak paratlan fogadtatásáért az egylet disztaggal választott, 2-ször. Hogy az új alapszabályok a nagymélt. belügyminisztérium által kívánt pótlásokkal módosításának s a rendes évi közgyűlés ezután mindig július hua első felében tartassék, 3-szor. A város urolag megstárgelendő, hogy a szerék javítása költségének s egy kisegítő tornyör fizetése fedezetül vállalja el. 4-szer hogy a keménysprók figyelemmel kísérendők, vajjon a tűzveszély a megye szabályrendelet értelmében jelennek-e meg?

A szabatos ügyvitel érdekében rendes íktató, jegyző és törzskönyv, rendelti, napi, orségi és tűznapló stb. pontosan vezette voltak.

A 1-ször alapsabbi kiképzése céljából gyakorlati szabályzat alkotattatott, a szolgálati szabatosabb teljesítés végett pedig a szolgálati szabályzat újabb módosítás alá esett, végre hogy az egylet ténylekese a későbbi nemzedékre is buzítólag hasson, megirattott az egylet története. Hogy mennyire sikerült és művek egy legyven felemelteni a „Tüzoltó Közlöny” s a „Nógrádi Lapok” elismerő díszecéit.

A melegebb időszak alatt rendes gyakorlatok a teli hónapokban pedig állított tanfolyam tartatott, minék eredménye, hogy eddig a vizsgára jelentkezők összesen 6-an sikerrel állottak ki az elméleti vizsgát.

Az év minden napján éjti annak idején a szimkörben szimházi, a tavaszi vizárók pedig megnyegyszereszt s kelően ellenőrizték, sőt a vizár alkalmból több napon át az egész egylet teljes készen létben állott.

Tüzselet volt: 14, ebből a város belterületén 12 és pedig kemény tűz 6, letölöz 3, szobátűz 1, emberéges 1, szalmaboglya 1, a határban: borház tűz 1, végre Patvarozon halmaiz tűz egyszer.

A márczius 13-iki vizár lette valóban próbára az egyletet, mert csakis az egylet hátor tagjainak köszönhető, hogy ekkor ember és állatelet teljes számban megmentetett. Meg is emlékeztet rólunk köszönő iratával a város képviselő testülete s meg megyünk törvényhatósági bizottságának közgyűlése. Ugyancsak Hábor Sándor h. parancsnok a Kóváron eszkölt elmentésért Hont megye törv. hat. bizottsága közgyűlésénél hasonló köszönetet nyert.

A hivatalos ténylekés mellett készséggel veltünk részt a város s egyes testületek által rendezett öröm ünnepélyeken a fájdalomtól áthatva Rezső a legszebb reményekre jogosító trónörökösnek helyben tartott gyászmenetén, Madach Károly volt alásipn, alapító s vidéki daczára mindvégig lelkes pártoló tagunk, id. Schult Lajos városunknak évek során át buzgó pénztárosa s parancsnokunk atyja, végre Kovácsik Béla buzgó bajtársunk gyász kíséretében. Könnyű legyen nekik a föld, mely porukat fedi.

Sajnos, hogy egyletünk majdnem minden tagjánál nyilvánuló buzgalom mellett mulasztásokat s ebből folyó büntetéseket is fel kell említenünk így: figyelemztetve volt 2 tag, potörseget állott 8, 2 frt bírságot fizetett egy, megdorgalva lett 1, kizárva 3.

A vagyon kimutatás szerint szerényvények értéke 6995 frt 35 kr, a lo átlomány stb. becsára 1566 frt 40 kr s így az összes lellari vagyon 8561 frt 75 kr-rt képvisel.

A vagyon mérleg kimutatása alapján egyleti vagyon 9126 frt 45 kr, tehát 2489 frt 66 kr s így tiszta vagyon 6636 frt 79 kr.

Beyeld volt 661 frt 97 kr, kiadás 653 frt s gy maradék 8 frt 48 kr.

A fogatoknál bevétele 2763 frt 71 kr kiadás 2762 frt 24 kr, maradvány tehát 1 frt 47 kr s 100 frt 25 kr-tyi többlet.

Különbök a vagyonról, úgy a bevételek s kiadásokról részletes jelentést a pénztáros illetőleg a szeráros leund, mi tehát az 1888. évről szóló jelentésünket befejeztük, melynek is kérjük szíves tudomásul vételét. Kelt stb. W. J. titkár. A helyesléssel tudomásul vett

jelentés a Nógrádi Lapok a Tüzoltó Közlöny a kiválóbb napi lapok szerkesztőinek megküldendő.

Az új szolgálati és gyakorlati szabályzat bemutatlatván, jóva hagyatolt. Tekintettel azon eshetőségre, hogy a város az egylet kiadásait fedezni kénytelenlétük, mely körülmény kell, hogy az évi költségvetés elkészítése előtt a képviselő testülettel tudatva legyen, miért így a közgyűlés ezután mindig júliushavában tartandó meg.

A számadások, a vagyon mérleg s lellari felolvasása után közgyűlés úgy a választmányoknak, tiszti karnak mint pénztáros és szerárosnak a felmentvényt megadta.

A költségvetés megalapítása s egyéb kisebb ügyek lefolytatása után következően a választás, melyszerint helyettes parancsnokká: egyhangulag Hábor Sándor id. hely. parancsnok, kinek a vizár alkalmból eszkölt elmentésért egy segítő társainak névleg Könyg Antal, Hummel Viktor és ifj. Gail Lajosnak egyhangulag köszönt szavaztatott, Somoskúvy János és Leszeniczki János városi tüzoltóknak pedig pénzbeli jutalmára a végett illetékes helyre megkeresés intézteni fog. Választmányi tagokká: Gárdik Lajos újra egyhangulag, Ileményi Károly hasonlón és Kondor József egyhangulag, főorvossá: az egyletből kilépelt Dr. Feheli Ferencz helyére, kinek hosszú s buzgó szolgálatiért jegyzőkönyvi köszönt szavaztatott s örökös tiszteletbeli főorvossá választott; Dr. Hoks József egyhangulag; titkárra a kilépelt Wagner István helyett ki hasonlóan örökös tiszteletbeli titkárra választott, Reinhardt Rezső egyleti pénztáros, ki utóbbi minőségben való ténylekésért, szinte köszönetet nyert; mászó osztályparancsnokká: Féli Horváth Gábor szak. par. egyhangulag; sziv. oszt. parancsnokká Kommerdel Gyula újra, egyhangulag; egyik sziv. szak. par. Szardusz István egyhangulag, végül vízmesterre Kedvessy Lajos újra egyhangulag megválasztattak.

Végül midőn közgyűlés Kövy Tivadar alapítónak s az egylet szeretett elnökének jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, déli 12 órakor feloszlott.

Népünk nagy halandóságáról.

II.

Hazánk népességi mozgalmaira nézve három, fellel megdöbbsztelő jelenséget tapasztalunk. Tapasztalunk először azt, hogy a születések száma évről-évre apad. Másodsor, hogy ezzel szemben a holtak száma habár nemis nagyobb, de nem is kisebb, s úgy harmadsor a törvénytelen születések ma, holnap elorik az állagos születéseknek húsz százalékát.

Eddigi nagy halandóságunkkal szemben alapos megnyagvást felleltünk abban, hogy habár nagy is volt hazánkban a halandóság, de a születések számára nézve az első helyet foglaltuk el Európában. Fajdalom, most már e tekintetben is halat fordított jó sorsunk. Jeles statisztikusunk Veszelszky ugyanis azt mondja, hogy ma már ebben a tekintetben lét állam hagyott el bennünket, daczára annak, hogy most sokkal több házasságok költének, mint előzől pár évtizeddel; a nélkül, hogy a halalozás a miénkhez hasonlóan emelkedett volna. Ha én jövődöbbsztelő egészen elkötöm, nem gyarapszom, ha befelelemmel többlet költök, vagyoniag előbb-utóbb tönkreytök. Ezen tétel teljesen alkalmazható népességi viszonyainkra.

Edes hazánkban a meghetegedések száma évről-évre nagyobb. A meghetegedések számával egyenes arányban van a halálesetek száma.

Idég már számosan kísértették meg a magas számú meghetegedések okai után kutatni, többlet szerencséséket fellelték azt, s ha az országos meggy egészei felügyelő hivatalánál, kötelekésénel fogva szemmel kíséri a részben felderített eredményeket, bizonyára közelebb lennénk az okok tudatához, forrásához; mint tényleg vagyunk. A jeles Balassának egyik fő dogmája volt a betegségek gyógyításánál az okok felderítése; s ebből folyólag mondható: „sublata causa; tollitur effectus.”

De nezzük, hogy tulajdonképp hol rejthetők oka a születések fokrol-fokra gyérülő számának. Hogy mi történik a kulisszák mögött, szemünk elő elrejtve, főleg a törvénytelen terheséket, tekintettel a közérkösköbbsi napról-napra melyebbre sülydesében, csak gondoljuk. Törvényeint csak rajtakapás és beismérés esetében élnek megtöréssal. Fölötte folyós intőzköbbs az, mely szerint a házasságon kívül terhesek terheségük alatt közfelügyelet alatt vannak; habár ez a törvény városokban, a hol inkább helyen lenne, nem érvényesíthető. Köz tudomásu dolog a némely vidékek kott gyermek rendszere. Másult, hogy a menyecske felécsélt feltartása, férjhezmenetelének csak második évtizedében szül egyket gyermeket, aztán adja a természetent. Befolyással kell lenni a születések apadására nézve az anyagi érdekből költött házasságoknak is. Látjuk, hogy a viruló, ép, egészséges, ifjú, de szegény hajadonok, főleg az úri osztályban partában maradnak, hogy aztán sok esetben mint „idegessé” lett tantikák eljék kiellen életüket, míg a mások leanyrak mar-bölcsejében ki van jeltölve a férje. Vannak esetek, hogy a gyöngye, beteges 14—15 éves leány már férjhez megy. Hány és minő utódot várhatunk ilyen egyedtől? Hiszen elég magának élni, nehogy még egy másnak adjon életet. Vagy hányszor látjuk azt a nevelőseket, visszaszolgolt, hogy némely gazdag asszonyt menopausis időszakában vesz el fiatal ember. Ugyan mi haszna van a népesség szaporodásának az ilyen házasságokból? Befolyással lehet születések kisebb számára a fokozódó nyomor, a leltér való megérőltetett küzdelem s tarsadalmunknak még sok más nagy baja, mely arra vezet, hogy ezeknek kedélyt, erőt, életet kimerítők, megrovidított sulva alatt élők tönkre megy a produktivitás fellelté. Végre felhozhatom a nősülteket, ho részének indokolatlan idegenkedés a nős életől. Hány ténylekesség, jövődöbbsztelő állásban levő elöljáró egyen élt le életét rideg aglegységben? Ha többlet figyelm, meg ma előbbin a természetellenes csodálatot.

Az elmondottak ellenére mondunk hála Isten, hogy

